

HET LAATSTE GEBAAR

Terwijl hij hen zegende, ging hij van hen heen en werd opgenomen in de hemel (Lucas 24,51)

Nico ter Linden vertelt in een van zijn boekjes over een training die hij kreeg van de Amerikaanse psycholoog Paul Pruyser. Na de analyse van een pastoraal gesprek met een door schuld gekwelde vrouw, vroeg Pruyser hem: 'Heb je haar de zegen gegeven?' – 'Nee,' antwoordde Ter Linden. 'Waarom niet?' – 'Niet aan gedacht' – 'Waarom niet?' – 'Nooit over gedacht'.

Ja, er was een tijd dat in protestantse kringen de zegen alleen beperkt bleef tot het einde van de kerkdienst. Het was een collectief gebeuren. Een zegen op afstand. Maar gaandeweg zijn we gaan zien dat we daarmee te karig waren. Misschien is die karigheid te verklaren uit angst om de ander aan te raken of omdat we te rationeel waren. Maar langzamerhand zijn we gaan ontdekken dat het rituele gebaar van de zegen ook in 1 op 1 relaties helende kracht heeft. Hoe die helende kracht te verklaren is? Lastig te zeggen. Ik kom zelf altijd wat verder door te beginnen bij de oorsprong van ons woord 'zegenen'. Dat komt namelijk van het Latijnse woord *signare*. Dat betekent letterlijk: tekenen. Zegenen is iemand betekenen, betekenis toekennen, of: iemands levensweg *in het teken stellen van*. In het teken stellen van wat? Van Gods liefdevolle toewending. Een zegen is een gebaar dat zichtbaar en merkbaar maakt dat er behalve de twee mensen nog een derde onzichtbare Speler in het spel is. Je wordt ineens in een grotere ruimte gezet: de ruimte waarin mensen opeens verkeren met de Eeuwige. En dan is je leven ineens opgenomen in een beloftevol geheel. Een heel-ende ervaring dus.

Jezus zegende ook mensen. De zegen was zelfs het allerlaatste gebaar dat Jezus' leerlingen van hem zagen. Een ontroerend beeld dat voortaan op hun netvlies gebrand moet hebben gestaan. Het maakte de Hemelvaartsdag tot een Hemelvaartsfeest. Toch hebben wij nooit over een Hemelvaartsfeest leren spreken. Wel over Kerstfeest, Paasfeest, Pinksterfeest. Maar Hemelvaart bleef Hemelvaartsdag. Waarom? Misschien omdat het niet werd ervaren als feest. Kerst is een feest omdat Jezus op aarde kwam. Maar kun je ook feestvieren als hij weer vertrekt? Een afscheid is toch nooit een feest? Maar dat is het nu juist: misschien wás het wel niet alleen een afscheid of vertrek. Ik wil wel de stelling verdedigen dat het juist omgekeerd is: de Hemelvaart is – net als het

Kerstfeest – een manier waarop Jezus *naar ons toe komt*. Om dat duidelijk te maken gebruik ik het beeld van de zon.

Als de zon net opkomt raakt zij op een bepaalde plek nog aan de aarde. Het licht daagt wel, maar dringt nog niet overal door. Maar dan gaat de zon klimmen. Ze lijkt steeds verder van de aarde af te komen, steeds hoger te reiken. Maar het gekke is dat, hoe hoger zij aan de hemel komt, haar stralen steeds dieper en breder over de aarde kunnen vallen. Hoe hoger aan de hemel, hoe warmer het wordt. Zie Jezus als de zon. Als hij aan één plek op aarde gebonden was gebleven, was de warmte van zijn zegen beperkt gebleven tot dat handjevol mensen. Dan hadden wij daar hoogstens vanuit de verte en zijdelings misschien iets van gemerkt. Maar hoe hoger hij reikt, hoe meer mensen met dat ene gebaar bereikt worden. Anders gezegd: door de Hemelvaart vallen ook wij onder dat zegenende gebaar. Hoe hoger hij steeg hoe guller de uitwerking van dat gebaar. Tot tenslotte heel de wereld baadde in het licht van Christus' zegen! De Hemelvaart een weggaan? Welnee, zijn warmtestralen bereiken ons beter dan ooit.

Nu zijn er altijd mensen die dan goochem reageren en zeggen: dat kan toch helemaal niet? Als Jezus ten hemel voer bij Jeruzalem, dan is de hemel dus gesitueerd boven het heilige land. Maar de mensen aan de andere kant van de wereld dan, bijvoorbeeld in Nieuw-Zeeland? Die zitten dan in de kou, want voor hen is de hemel dan beneden. Maar bij de hemel moet je dan ook misschien meer denken aan een dimensie dan als een plaats. Zoals een driedimensionale kubus een tweedimensionaal vlak binnen die kubus op alle punten raakt en omvat, zo omvat de hemel op alle punten onze werkelijkheid. Door opgenomen te worden in die hogere dimensie raakt de zegen van Jezus op elk punt onze realiteit.

Maar - laten we van het geloof nu geen hogere wiskunde maken. Het gaat om het beeld: hoe hoger aan de hemel hoe breder en warmer de stralen vallen. Met Hemelvaart valt het zegenende gebaar van Jezus breder, dieper en dus guller in onze werkelijkheid.

In de Rooms-katholieke traditie bestaat (of misschien moeten we zeggen 'bestond', want ook daar slijten de gewoonten onder de stroom van de tijd) - bestond de traditie dat ouders hun kinderen elke avond zegenden en dan een kruis op hun voorhoofd tekenden. Guido Gezelle, de bekende priester-dichter uit de 19de eeuw heeft daar eens een prachtig gedicht

over geschreven. Hij maakte het toen zijn ouders al waren overleden. Maar – zo schreef hij met zijn boerse eenvoud - :

[...] dat kruiske, 't is geschreven
diep mij in den kop gebleven.

Waarmee hij zoveel wilde zeggen als: zijn leven was be-tekend, en had daardoor betekenis gekregen. Het had zijn leven gesteld in het teken van Gods nabijheid.

Zo gul als in de Rooms-katholieke traditie is het er in onze kerken niet aan toe gegaan. Misschien zijn we daarvoor altijd wel te rationeel voor geweest. Maar een mens heeft niet altijd alles in een rationele greep. Je staat in het leven wat dat betreft ook wel eens met lege handen. Maar lege handen kunnen altijd zegenen. Zoiets wilde Pruyser aan Nico ter Linden laten zien. Wij mogen Jezus ook in dat gulle gebaar navolgen. Hij ging er ons in voor. Hij schreef zijn zegen diep in ons bestaan.

Dat wil Paulus ook laten zien in zijn brief aan de christenen in Efeze. Hij werkt het zelfs nog wat verder uit. De Hemelvaart betekent dat Christus is gesteld boven alle machten en krachten. Dat betekent: de zachte kracht van zijn liefde zal deze wereld vol nood en dood en met alle afbrekende krachten die in haar huizen, te machtig worden.

Zijn laatste gebaar was een veelbelovend – nee, geen áfscheid, maar een veelbelovend begín. Wij en onze wereld staan in het teken dat wij niet alleen gelaten zijn. De wereld valt onder Gods ruime vleugelen. Daar word je toch vanzelf blij van? Daarom keerden de eerste leerlingen ook niet teleurgesteld terug, maar in grote vreugde. Het was die dag Hemelvaartsfeest.

Orde van dienst bij de dienst van Hemelvaartsfeest 2008

VOORBEREIDING

Welkomstwoord

Je-zus, U bent het licht in ons
le - ven: laat nim-mer toe dat mijn
duis-ter tot mij spreekt. Je - zus U bent
het licht in ons le - ven: o - pen
mij voor uw lief - de, o Heer.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging, drempelgebed en groet

v.: onze hulp is in de naam van de Heer

g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid

g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen.**

v.: Zie ons, o God, mensen met rafelranden en tekorten. Vul aan wat ons ontbreekt. Doe weg alles wat er verkeerd met ons ging.

door Jezus Christus, onze Heer.

g.: **Amen**

v.: de Heer zij met u

g.: **ook met u zij de Heer**

Eerste lied: Psalm 97: 1,3,6

we gaan zitten

Gebed om ontferming

v.:zo bidden en zingen wij:

Ky-ri-e e - lei-son, Ky-ri-e e - lei-son,
 Ky - ri - e e le - i - son.

Loflied: Psalm 150

ROND HET WOORD

Gebed van de opening van het Woord

Eerste lezing: Lucas 24, 49-53

49 Ik zal ervoor zorgen dat de belofte van mijn Vader aan jullie wordt ingelost. Blijf in de stad tot jullie met kracht uit de hemel zijn bekleed.'

50 Hij nam hen mee de stad uit, tot bij Betanië. Daar hief hij zijn handen op en zegende hen. **51** Terwijl hij hen zegende, ging hij van hen heen en werd opgenomen in de hemel. **52** Ze brachten hem hulde en keerden in grote vreugde terug naar Jeruzalem, **53** waar ze voortdurend in de tempel waren en God loofden.

Zingen: Gezang 228

Tweede lezing: Efeziërs 1, 17-23

17 Moge de God van onze Heer Jezus Christus, de vader van alle luister, u een geest van inzicht schenken in wat geopenbaard is, opdat u hem zult kennen. **18** Moge uw hart verlicht worden, zodat u zult zien waarop u hopen mag nu hij u geroepen heeft, hoe rijk de luister is die de heiligen zullen ontvangen, **19** en hoe overweldigend groot de krachtige werking van Gods macht is voor ons die geloven. **20** Die macht was ook werkzaam in Christus toen God hem opwekte uit de dood en hem in de hemelsferen een plaats gaf aan zijn rechterhand, **21** hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige. **22** Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd en hem als hoofd over alles aangesteld, voor de kerk, **23** die zijn lichaam is, de volheid van hem die alles in allen vervult.

Zingen: Gezang 231

Overdenking: Het laatste gebaar

Meditatief orgelspel

Zingen: Gezang 234

GEBEDEN EN GAVEN

Voorbeden

v.:zo bidden en zingen wij:

Heer, on-ze Heer, ont-ferm U o-ver ons.

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The vocal line (treble clef) consists of a series of quarter notes: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4. The piano accompaniment (bass clef) consists of a series of quarter notes: G3, A3, Bb3, C4, Bb3, A3, G3. The piece concludes with a double bar line.

Inzameling van de gaven

Slotlied: Gezang 456: 1,2

Zegen

Na zegen: Gezang 456: 3
